

Rapport

Rapport over een klacht over de Belastingdienst/Toeslagen te Utrecht

Datum: 6 mei 2013

Rapportnummer: 2013/047

Klacht

Verzoeksters klagen over de beslissing van de Belastingdienst/Toeslagen van 3 april 2012, waarbij hun klacht niet terecht is bevonden. De klacht betrof de opname van een passage in een brief die door de Belastingdienst/Toeslagen naar ouders is verzonden die kinderopvangtoeslag hadden aangevraagd. In deze passage is het bedrijf van verzoeksters bij naam genoemd als gastouderbureau waarnaar de FIOD een onderzoek heeft gedaan en waarbij contracten zijn aangetroffen die niet aan de voorwaarden voldoen.

Tevens klagen verzoeksters erover dat recentelijk wederom brieven door de Belastingdienst/Toeslagen zijn verzonden waarin deze passage staat opgenomen, ondanks de hen gedane toezegging dat het niet meer zou gebeuren.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

I Bevindingen

1. Verzoeksters drijven een onderneming B. v.o.f., een gastouderbureau (gastouderbureau B.). De Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst heeft onderzoek gedaan naar het gastouderbureau B. Vervolgens heeft de Belastingdienst/Toeslagen een onderzoek uitgevoerd bij ouders die van dit gastouderbureau gebruik maken. Het betrof een controle op de aanvraag Kinderopvangtoeslag.

2. In de brief waarmee dit onderzoek werd uitgevoerd stond de volgende alinea:

"Voor de kinderopvang maakt(e) u gebruik van gastouderbureau B. De Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst heeft onderzoek gedaan naar gastouderbureau B. Er zijn bij gastouderbureau B. contracten aangetroffen die niet aan de voorwaarden voldoen. Wij vermoeden dat uw contract ook niet aan de voorwaarden voldoet en dat u geen daadwerkelijke kosten voor kinderopvang via B. hebt gemaakt. Daarom controleren wij uw aanvraag. Daarnaast zullen we ook de juistheid van de ingangsdatum beoordelen als blijkt dat de ingangsdatum van uw aanvraag eerder is dan de datum waarop u kinderopvangtoeslag hebt aangevraagd."

3. Verzoeksters hebben via hun advocaat bezwaar gemaakt tegen het opnemen van deze passage in de brieven. Daarmee, zo stelt de advocaat, is de geheimhoudingsplicht geschonden. Door deze schending is gastouderbureau B. en zijn verzoeksters in hun goede naam geschaad. Verder verzoekt de advocaat dergelijke uitlatingen voortaan achterwege te laten.

4. Verzoeksters en hun advocaat zijn gehoord in het kader van de behandeling van de klacht door de Belastingdienst/Toeslagen. Daar hebben ze gevraagd om een rectificatie. In een brief aan alle ouders zou moeten worden duidelijk gemaakt dat de eerder verzonden brief is ingetrokken. In de beslissing op de klacht van 3 april 2012 maakt de directeur van de Belastingdienst/Toeslagen duidelijk dat er geen sprake is van schending van een wetsartikel in het kader van de geheimhouding. Wel geeft de directeur aan dat wellicht in de brieven had kunnen worden volstaan met het verzoek aan de ouders om het contract met het gastouderbureau B. en betaalbewijzen. Verder betreurt de directeur het dat een behoorlijk aantal ouders nog een keer een brief heeft ontvangen met deze passage. De klacht wordt ongegrond verklaard.

5. Vervolgens dienen verzoeksters via hun advocaat een klacht in over deze gang van zaken bij de Nationale ombudsman. In het verzoekschrift wordt opnieuw aangevoerd dat de Belastingdienst/Toeslagen een geheimhoudingsplicht heeft, is het niet op grond van artikel 67 van de Algemene wet inzake Rijksbelastingen dan wel op grond van artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

6. In reactie op de klacht heeft de directeur van de Belastingdienst/Toeslagen op

28 februari 2013 aangegeven aan zijn eerdere standpunt niets toe te voegen te hebben. In aanvulling daarop beantwoordt hij de vragen van de Nationale ombudsman. Ook artikel 2:5 van de Awb is niet van toepassing omdat de bewuste passage van de brief geen vertrouwelijke gegevens bevat maar daarin slechts een "algemeen feit" is opgenomen. Ten tijde van het verzenden van de brief was de vervolging tegen verzoeksters en de B.v.o.f. al aangevangen, de Officier van Justitie had al een vordering gedaan voor een doorzoeking en inbeslagneming. De bewuste passage is in de brief opgenomen uit een oogpunt van transparantie. Het was de bedoeling de ouders juist en volledig te informeren over het onderzoek naar hun aanvragen Kinderopvangtoeslag. De directeur erkent dat de Belastingdienst/Toeslagen in de brieven had kunnen volstaan met het opvragen van die stukken.

7. In reactie hierop geeft de advocaat van verzoeksters aan dat het onderzoek van de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst in elk geval geen feit van algemene bekendheid was en dat er nog geen vervolgingsbeslissing in de zin van het wetboek van Strafvordering was genomen toen de brieven werden verzonden. Verder vindt de advocaat het opmerkelijk dat nu voor het eerst de directeur vermeldt dat de bewuste passage was ingegeven door een streven naar transparantie naar de burger. Dat rechtvaardigt geenszins het schenden van een geheimhoudingsplicht.

II Beoordeling

8. De Nationale ombudsman oordeelt over de vraag wat de burger in redelijkheid van de overheid mag verwachten. Daarbij zijn de behoorlijkheidsvereisten leidend. In dit geval is

er in de klachtprocedure tussen de advocaat van verzoeksters en de Belastingdienst/Toeslagen een discussie ontstaan over de vraag of de bewuste passage in de brief aan de ouders een schending van een geheimhoudingsplicht is. Echter voor die vraag aan de orde komt is het de vraag uit behoorlijkheidsoogpunt: waarom wordt de informatie over het onderzoek naar het gastouderbureau B. gedeeld met de ouders?

9. De directeur Belastingdienst/Toeslagen laat weten dat het uit een oogpunt van transparantie naar de burger is gebeurd, maar achteraf gezien het wel mogelijk was geweest om deze ouders met minder informatie om de benodigde stukken, zoals de contracten en betalingsbewijzen, te vragen.

10. In het kader van de behoorlijkheid is de Nationale ombudsman er veel aan gelegen dat de overheid transparant is naar de burger. De burger moet uit een brief waarin om informatie wordt gevraagd kunnen begrijpen waarom die informatie wordt gevraagd, wat er gevraagd wordt en uiteraard wat de gevolgen zijn van het wel of niet verstrekken van die informatie. De directeur Belastingdienst/Toeslagen geeft terecht aan dat in dit geval dat had gekund zonder openheid van zaken te geven over het onderzoek naar het gastouderbureau B. zelf.

11. In het rapport 2012/093 van de Nationale ombudsman in een soortgelijke kwestie staat het volgende:

Van de Belastingdienst had op grond van het evenredigheidsvereiste verwacht mogen worden dat hij een zorgvuldige afweging zou maken tussen enerzijds zijn belangen bij deze aanpak van het onderzoek en anderzijds de daaruit voor verzoekster voortvloeiende risico's. Dit klemt te meer nu niet vaststond dat verzoekster in deze aangelegenheid iets viel te verwijten. Er was nog geen vonnis van de van de strafrechter waaruit bleek van het tegendeel.

12. Ook in het geval van verzoeksters is de Nationale ombudsman van oordeel dat het evenredigheidsvereiste een afweging vraagt tussen de belangen van verzoeksters en het belang van het onderzoek naar de juistheid van de ingediende aanvragen Kinderopvangtoeslag. De Nationale ombudsman concludeert uit de reactie van de directeur dat het belang van het onderzoek niet noodzakelijkerwijs met zich meebracht dat aan de ouders informatie diende te worden verstrekt over het onderzoek van de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst naar het gastouderbureau B. De Nationale ombudsman concludeert ook dat zonder die informatie aan de ouders duidelijk kon worden gemaakt dat er een probleem was met hun aanvragen als zij de ter controle benodigde stukken niet zouden opsturen. Dat betekent dat al om die reden de informatie achterwege had kunnen blijven. Een oordeel over een mogelijke schending van de geheimhoudingsplicht is daarom niet aan de orde.

13. Dat het verzenden van brieven met de bewuste passage is blijven doorgaan na de toezegging die passage niet meer op te nemen is door de directeur van de Belastingdienst/Toeslagen al betreurt. Daaraan heeft de Nationale ombudsman niets toe te voegen.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Belastingdienst is gegrond wegens schending van het evenredigheidsbeginsel.

Onderzoek

Op 11 september 2012 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van de Belastingdienst/Toeslagen te Utrecht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de Belastingdienst/Toeslagen verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tevens werd de Belastingdienst/Toeslagen een aantal specifieke vragen gesteld. Vervolgens werden verzoeksters in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Verzoeksters deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Van de Belastingdienst werd geen reactie ontvangen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Het verzoekschrift met bijlagen dat werd ontvangen op 11 september 2011.

De reactie van de Belastingdienst/Toeslagen van 28 februari 2013.

De reactie van verzoeksters hierop van 11 maart 2013.